

Efteruddannelseskursus

Logopædens rolle ved overgangen fra børnehave til skole

Vi vil i år gerne fokusere på sammenhænge mellem de læringsstrategier, der er i spil, i arbejdet med den sproglige dimension i dagtilbud og de læringsstrategier, som anvendes i skolen, med fokus på børn, der er udfordret af ex. DLD eller er flersprogede.

Med fokus på betydningen af den sproglige dimension at lære sprog, at lære gennem sprog og at lære om sprog såvel i dagtilbud som skole belyses fra forskellige vinkler betydningen af logopædisk viden og logopædens rolle.

Hvordan det koordinerende samarbejde omkring den sproglige dimension vil have forskellig form og indhold afhængig af, om det er rettet mod dagtilbud eller skole. Det fælles er, at det ud fra et dialogisk og kontekstuel perspektiv vil der være fokus på sproglige aspekter som begrebstilegnelse, grammatik, fonologi og den narrativ dimension.

For at belyse dette sættes der fokus på

- Sprog vurderings etologi - Hvordan samles der sproglige data ind som grundlag for den didaktiske planlægning. "Et hvorfor skaber et hvordan?"
- Der fokuseres på mulig overensstemmelse mellem sprogstrategier i børnehaven og sprogstrategier i skolen
- Der vil blive fokuseret på læringsbaner og betydning af sprog tilegnet i børnehave som grundlag for læring i skolen
- Betydningen af et kvalitativt sprogmiljø i dagtilbud som grundlag for en god overgang til skolen
- Hvordan tilgodeses sprog tilegnelsen for børn med flere sprog - er der tale om særlige opmærksomhedspunkter og strategier.
- Kommunikationens betydning for deltagelse og sprog tilegnelse.
- Hvordan kan vi have fokus på at styrke og highlighte den logopædfaglige rolle ind i skolen?

Logopædisk Forum - VINGSTED 2024

ONSDAG D. 18. SEPTEMBER 2024

KL. 9.30 - 10.00

Ankomst kaffe/the, croissanter m. m

KL. 10.00 - 10.15

Velkomst i Centersalen.

KL. 10.15 - 12.30

Mening konstrueres gennem sproget i forskellige kontekster såvel kommunikation som i læseprocessen

**v/ Mads Poulsen, Associate Professor
Institut for Nordiske Studier og
Sprogvidenskab (NorS) · Københavns
Universitet**

Et meget væsentligt formål med at gå i skole er at lære at læse, i sidste ende også komplicerede tekster. At læse tekster kræver groft sagt to færdigheder: Man skal kunne afkode bogstaver, og man skal forstå det sproglige budskab i teksten. At afkode bogstaverne er noget nyt, som børnene skal lære, når de starter i skole. Børnene synes, at det er svært, og det tager de fleste et par år at blive gode til det. Men det er en rimeligt afgrænset opgave: Der er 29 bogstaver, og der er klare strategier, som man kan undervise i. At forstå de sproglige budskaber er derimod noget, man over sig på hele tiden fra fødslen, og opgaven er overhovedet ikke afgrænset. Oplægget tager udgangspunkt i forholdet mellem afkodning og sprogforståelse, men fokuserer på de

forskellige delfærdigheder i sprogforståelse, som man bruger i kompleks tekstlæsning, og som der så også er nogle elever, der kan have vanskeligheder med. Disse delfærdigheder er i bevægelse og kan understøttes i dagtilbudene, men deres rolle bliver måske en lidt anden, når børnene møder skriftsproget og forventningen om selvstændig læsning

KL. 12.30 - 13.30

Frokostpause

Mulighed for indkvartering.

KL. 13.30 - 15.00

Udfordringer og problemstillinger i den sproglige evaluering af flersprogede børn

v/ Lektor Lars Holm, ph. d. DPU

Når man ser på tværs af de danske uddannelsesinstitutioner, der foretager sproglige evalueringer af flersprogede individer, er der store forskelle både i forhold til formål, teoretiske grundlag og den evalueringsmæssige praksis.

Formålet med dette oplæg er at sammenligne styrker og svagheder i de forskellige institutionelle evalueringspraksisser i forhold til flersprogede individer.

I forlængelse heraf vil nyere teoretiske perspektiver på sprog, flersprogethed og evaluering blive inddraget for derigennem at rammesætte udviklingsmuligheder i arbejdet med sproglig evaluering af flersprogede individer

KL. 15.00 - 15.15

Kaffepause

KL. 15.15 - 17.00

Sprogpedagogisk praksis med flersprogede børn og unge

**v/ Line Møller Daugaard, docent og
forskningsleder, VIA University College**

I oplægget tager Line Møller Daugaard afsæt i nyere forsknings- og udviklingsprojekter, der har sigtet mod at udvikle sprogpedagogiske praksisser i pædagogiske institutioner kendetegnet ved en høj grad af sproglig mangfoldighed. Vi starter i vuggestuen, bevæger os videre gennem grundskolen og slutter i overgangen mellem de ældste modtagelsesklasser i folkeskolen og erhvervsuddannelserne. Oplægget har som formål at give inspiration og skabe refleksion over sprogpedagogisk arbejde i sprogligt mangfoldige institutioner på tværs af uddannelsessystemet.

KL. 18.00 - 19.00

Spisning i restauranten

KL. 19.30 - 21.00

Engsal

Logopædisk Forums Generalforsamling

TORS DAG DEN 19. SEPTEMBER 2024

KL. 8.30 - 09.45

Resultater fra nyere kortlægningsstudier af effekten af under- visningsindsatser for elever med DLD. Med fokus på praksisformer i undervisning af elever med sprog-og læseudfordringer.

v/ Anne-Mette Veber Nielsen, Specialkonsulent NVOL Natio- naltvidencenter for ordblindhed og andre læsevanskeligheder

Med afsæt i ("state of the field") vil jeg kridte banen op til faglige drøftel- ser om:

- Almene, målrettede og særlige indsatser: Hvad ved vi om indhold og tilrettelæggelse?
- Logopædens rolle som faglig ressourceperson i overgangen fra dagtilbud til skole og i skolen som organisation: Hvorfor og hvordan?

Dernæst vil jeg tage afsæt i Nationalt Videncenter for Ordblindhed og Andre Læsevanskeligheders arbejde med at beskrive praksis i kommuner. Der på forskellig vis har taget fat på at udvikle deres indsatser for elever med formodet DLD og styrke det tværprofessionelle samarbejde mellem bl.a. logopæder, sprog- og læsekonsulenter samt fagprofessionelle i skolen.

Hvordan finder vi frem til procedurer, værktøjer og erfaringer, der peger ud over de lokale organisatoriske rammer og kan inspirere andre? Med denne del af mit oplæg lægger jeg op til drøftelser af jeres nuværende praksis med særlig vægt på det tværprofessionelle samarbejde. Og jeg varmer op til, at

I skal høre om foreløbige erfaringer fra Rebild Kommune og Hedensted Kommune.

I Rebild Kommune har læse- og tosprogs- konsulenten indledt et tæt samarbejde med kommunens talehørekonsulenter. om at udvikle det almene undervisningsmiljø i skolerne for elever med formodet DLD. Det indebærer bl.a. opstartsmøder med lærerteams og ledelser, prøvehandling i undervisningen med observation og efterfølgende sparring med lærerne samt evalueringsmøder

KL. 09.45 - 10.00

Kaffepause

KL. 10.00 - 10.45

Anne-Mette Veber Nielsen fortsat

KL. 11.00 - 12.00

Et kognitivt perspektiv på sproglige problemstillinger hos børn med udviklingsmæssige sprogforstyrrelser (DLD) samt fokus på de personlige narrativer skabt af børn

v/ Annette Esbensen lektor med tilknytning Audiologopædi ved Institut for Kultur- og Sprogvidenskaber ved Syddansk Universitet

Præsentation af perspektiver ud fra et kognitivt udgangspunkt omkring børn med udviklingsmæssige sprogforstyrrelser (DLD). Herunder hvilken betydning særligt hukommelsen kan have for sprogtilegnelse. I forlængelse heraf anskues DLD i et livsperspektiv. Og der reflekteres over grænse- fladerne for de fagprofessionelle, der knytter sig til DLD i skoleregiet og mulige problemstillinger ift. udredning og testmaterialer.

Derefter præsenteres der afslutningsvist en undersøgelse, hvor fokus er på de personlige narrativer skabt af børn og unge med DLD for at belyse,

hvordan de med deres egne ord selv oplever og beskriver det at have sprog- lige vanskeligheder.

KL. 12.00 - 14.00

Frokost og udstilling

KL. 14.00 - 14.45

Annette Esbensen fortsat

14.45 - 15.00

Kaffe

15.00 - 16.00

Logopædens rolle og identitet - NU og med Blik for fremtiden

16.00 - 16.15

Pause

16.15 - 17.45

Samarbejde om DLD i 0. klasse

v/ Tværfagligt center for læring og trivsel Hedensted Kommune.

Logopæd Charlotte Storm Thomsen, Logopæd Trine Maria Hansen, Logopæd Maria Buhl Schøler, Læsekonsulent Anette Høj Madsen

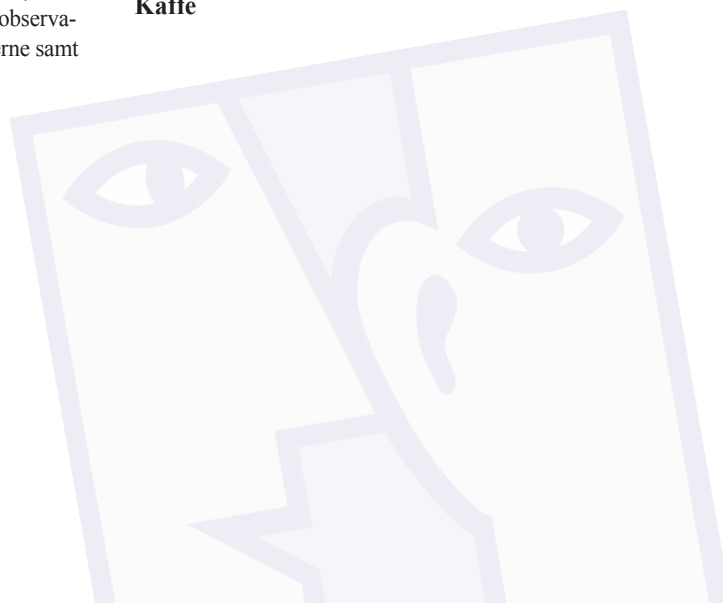
I dette oplæg præsenteres Hedensted Kommunes projekt, som fokuserer på børn med DLD i 0. klasse. Her er antagelsen, at logopædisk viden er vigtig for at sikre, at elever med DLD får den rette hjælp.

På skoleområdet i Hedensted kommune bliver den logopædfaglige viden ikke sat nok i spil, hvilket kan resultere i mangelfulde indsatser. Det er problematisk, især, når man tænker på, at 7% af en skoleårgang har DLD.

Projektet har fokus på at logopædisk viden integreres i klassens eksisterende praksisformer, så skolerne ikke oplever, at de skal gøre mere, men at vi logopæd og skole sammen kvalificerer og justerer det, der allerede sker. Dette skal bidrage til at systematisere og kvalificere sprogindsatserne.

KL. 19.00

Festmiddag i restauranten
Underholdning/dans i salen

FREDAG 20. SEPTEMBER 2024

KL. 8.30 - 08.45

Opsamling fra dagene

KL. 08.45 - 10.15

Høretab og pragmatiske færdigheder hos førskolebørn

v/ **Konsulenter ved Hørerådgivningen Børn & Unge.**

Birthe Hyldgaard Klausen

Karen Bayer

Majken Mikkelsen

Anita Lyder Jakobsen

Ulla Henriksen Carl

Sanne Schou Olesen

Oplægget vil tage afsæt i VIVE's nye videnskatalog "Høretab og pragmatiske færdigheder hos førskolebørn (4-6 år)", udviklet i samarbejde med VISO og audiologopæder fra Hørerådgivningen - Børn & Unge.

Kommunikativt samspil handler i høj grad om at kende de sociale regler for kommunikation og at kunne tilpasse sit sprog til den kontekst, man er

i. Erfaringen er at nogle børn med høretab af forskellige årsager kan have en nedsat adgang til kommunikation og derved være i risiko for at blive pragmatisk forsinkede.

Som en forudsætning for at kunne arbejde med pragmatiske færdigheder er det centralt

at kunne udpege barnets styrker og eventuelle udfordringer.

Hørerådgivningen - Børn & Unge har netop udviklet et observationsværk- tøj til dette formål.

"Pragmatisk Observationsværktøj" vil blive præsenteret, og der vil være eksempler på, hvordan observationskemaet kan anvendes sammen med inspirationskataloget.

KL. 10.15 - 10.30

Kaffepause

KL. 10.30 - 11.45

CO-teaching som en indsatsform, hvor logopæder og lærere rykker tættere sammen.

v/ **Sahra Mengal, Leder for logopæder og ergo/fysioterapeuter i PPR Hillerød**

Børn og unge med DLD har vedvarende sproglige vanskeligheder, som fordrer en tværfaglig indsats i skolerne. Logopæden er specialist og har særlig viden om børns sprog og sproglige udvikling og vanskeligheder, mens læreren har en faglig og didaktisk viden, der er vigtig at få i spil. Begge faggrupper er centrale nøglepersoner, så hvordan kan logopæder og lærere samarbejde? Der vil være praksiseksempler fra PPR Hillerød og en refleksion omkring styrker og udfordringer ved co-teaching.

KL. 12.00 - 13.30

PPR logopædens rolle i kvalitetsudvikling i dagtilbud

v/ **Charlotte Ringmose**

Flere studier viser, at dagtilbuddenes kvalitet spiller en betragtelig rolle for barnets udvikling, at der er sammenhæng mellem børns sproglige udvikling i daginstitutionen og det videre forløb i skole og uddannelsessystem. Således kan daginstitutioner være såvel en ressource for barnets udvikling og som en risikofaktor.

I oplægget sættes fokus på PPR-logopædens særlige rolle i udviklingen af kvalitet af den daglige praksis på dagtilbudsområdet rettet mod børnenes sprogtilegnelse

Antagelsen er, at institutionens kvaliteter i den daglige praksis - sociale læring i rutinesituationer, lege og aktiviteter har betydning for barnets sproglige udvikling.

Oplægget bygger på et kontekstuel og dialogisk perspektiv på børns sprogtilegnelse. Herunder betydningen af, at PPR logopæden bruger sin viden til at understøtte den pædagogisk praksis hvilket er afgørende for institutionens sproglige læringsmiljø.

KL. 13.30 - 13.45

Afslutning og sandwich til hjemrejsen

*TAK for denne gang
Vel mødt igen 2025*

Generelle oplysninger og vilkår i 2024

Til orientering bliver alle indkvarteret på egne værelser, og ingen indkvarteres andre steder end på Vingsted.

Dette indebærer, at deltagerantallet vil være reduceret i forhold til tidligere år.

TIDSPUNKT:

18.- 20. september 2024

TILMELDING:

Foregår elektronisk via Logopædisk Forums hjemmeside. Du modtager umiddelbart efter tilmeldingen en bekræftelse på, at vi har modtaget din tilmelding.

Endelig bekræftelse på deltagelse sendes ud i umiddelbar forlængelse af tilmeldingsfristen den 19. juni.

TILMELDINGSFRIST:

19. juni 2024

TILMELDING EFTER DEN 19. JUNI 2024:

Er kun en mulighed, hvis der er ledige pladser og kun mulig ved direkte mailhenvendelse til kasserer@logoforum.dk eller hvis vi vælger at forlænge tilmeldingsfristen.

KURSUSSTED:

Vingsted Hotel & conferencecenter, Vingsted Skovvej 2, 7182 Bredsten, Vejle. Telefon 75 86 55 33

PRIS:

Nuværende medlemmer af Logopædisk Forum:

kr. 4.975,-
+ kr. 720,- (moms) = kr. 5.695,-

Ikke-medlemmer:

kr. 5.975,-
+ kr. 720,- (moms) = kr. 6.695,-

Prisen uden moms er den pris kommunen betaler for et 3 dages efteruddannelseskursus.

Det er IKKE muligt at deltage udelukkende på enkelte kursusdage eller at fratække overnatning fra den fulde kursuspakke, der indeholder kursusafgift, overnatning i enkeltværelse og fuld forplejning på Vingsted Hotel & conferencecenter.

ENDELIG BEKRÆFTELSE:

Umiddelbart efter den 19. juni 2024 modtager tilmeldte endelig bekræftelse på deres deltagelse, og i denne bekræftelse vil der være et link til en formular, som kan udfyldes, hvis du ønsker at deltage i bustransporten til og fra Vejle station.

Ligeledes kan du skrive, hvis du skulle have særlige ønsker til kursusdagene eller vil lægge en besked til planlæggerne.

FRAMELDING:

Pladsen på kurset kan frit overdrages til en kollega, der er medlem af foreningen, men af hensyn til deltagerliste og navneskilte skal vi have besked via kasserer@logoforum.dk Framelding til kurset kan ske uden gebyr frem til tilmeldingsfristen d. 19. juni. Derefter er det ikke længere muligt med framelding, og det fulde beløb vil blive faktureret, men pladsen kan frit overdrages til en anden. Aflyses kurset, bliver det indbetalte beløb tilbageført.

BUS:

Busserne betales af Logopædisk Forum, så hvis du alligevel ikke får brug for bus, vil vi rigtig gerne have din framelding, så vi kan tilpasse busudgiften. Bus-framelding sendes til kurser.logoforum@gmail.com

KIG IND

Hold dig opdateret med evt. ændringer i programmet, information om bussen og handouts.

Oplægsholdernes PowerPoints bliver ikke udleveret i papirform på selve kurset.

Vi presser på, for at kunne lægge dem på hjemmesiden før kurset, men i praksis har det været en udfordring, idet oplægsholderne gerne finpudser oplæggene til det sidste, så medbring gerne pc eller iPad og hent evt. oplæggene undervejs.

Vi plejer at kunne lægge dem på umiddelbart før foredragene.